

**FERENCZY MÚZEUMI
CENTRUM**

H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5.
+36 26 310 790

titkarsag@muzeumicentrum.hu
www.muzeumicentrum.hu

2021 Szakmai Terv

Összeállította: Rajna András, Kígyós Fruzsina, György Gabriella, Szilágyi Zsófia, Prosek Zoltán

Régészeti főosztály

Ferenczy Múzeumi Centrum Régészeti Főosztályának legnagyobb feladata a megye területét érintő beruházások előtti megelőző feltárások és régészeti megfigyelések (szakfelügyelet) elvégzése.

Ezek nagyrészt előre tervezhetetlenek, 2021-ben, a korábbiaktól eltérően várhatóan a megye nyugati felében is számíthatunk új útépitési beruházásokra. Keleten az M0-M4 szakasz környékén pedig logisztikai bázisok kiépítésére. Ezen munkáknak, valamint a korábbi években végzett örökségvédelmi tevékenységek utómunkáinak folyamatos elkészítése jelentős mennyiségű feladatot ad az osztály dolgozói számára. Az M4 autópálya dokumentációjának teljes leadása a 2021-es év elejére várható, valamint a Gödöllő-Hatvan vasútvonal dokumentációja is elkészül a következő évben.

A törvényi kötelezettségekből adódóan szükséges feladatok mellett, 2021-ben terveink szerint a **tudományos tevékenységre is nagy gondot kívánunk fordítani.**

Kutatócsoportok

Munkatársaink több nemzetközi-és hazai kutatócsoportban dolgoznak:

A **Mohács 500 kutatócsoportban** a mohácsi csata területének szisztematikus terepi felderítése és a leletek, eredmények interpretációja folyik, több intézmény együttműködésében.

A kutatás célja, a csatater pontos helyének lokalizációja.

Lendület Mobilitás Kutatócsoport - Csontoktól, bronzoktól és telepektől a társadalomig: Vándorlások és társadalmi változások multidiszciplináris kutatása a bronzkori Magyarországon (Kr. e. 2500–1500)

A program a bronzkor első felének ezer éves időszakát (Kr. e. 2500–1500) vizsgálja a mai Magyarország területének több mikro-régiójában. A korszaknak nevet adó bronz nagy területeket átívelő kereskedelmének köszönhetően ekkoriban távoli régiók kerültek kapcsolatba egymással, és az emberiség történetében először jelent meg a társadalmi egyenlőtlenség intézményessé válása.

A kutatás fő célja az őskori Európában központi szerepet elfoglaló Kárpát-medence kiválasztott régióiban a bronzkori közösségek társadalmi, gazdasági és politikai berendezkedéseinek és társadalmi stratégiáinak komplex vizsgálata.

OTKA Project (no. K_129332.) - Changing horizon of material culture - Az anyagi kultúra változó horizontjai: a mindennapi és szimbolikus tevékenységek színtereinek vizsgálata a késő rézkori települések leletanyag-típusainak többszintű értelmezésével.

A nemzetközi kutatócsoport az egykor élt közösségek háztartásainak („household unit”) vizsgálatából származó információk összetett elemzését végzi. Ez azonban messze túlmutat a háztartások szintjén, sokkal inkább az számos társadalomrégészeti kutatás kiindulópontja lehet. A késő rézkor, azon belül is a Baden komplexum időszakának leleteit vizsgáló kutatás a házi kerámiát, valamint a mindennapi élethez szervesen köthető egyéb tárgyi leletanyagot (használati tárgyak, eszközök) kvalitatív, kvantitatív és szemiotikai aspektusok mentén tervezi értelmezni, előtérbe helyezve az egyes leletanyagok szóródását, egymáshoz viszonyított eloszlását. Az elemzések eredményeképp kirajzolódó együttesek (szettek) határozhatják meg a későbbiekben a tervezett kutatás alapvető, analitikai egységét. A késő rézkor időszakában azért is fontos ez a kutatás, mivel a badeni lelőhelyek nagy részén nem kerültek elő lakóház-maradványok, így nem lehet kiindulni a lelőhelyeken feltárt földbe mélyített objektumtípusok és épületnyomok térbeli kapcsolatából. Éppen ezért a legkisebb, azonosítható társadalmi egység lokalizálása inverz kutatási felfogást követel meg. A kutatási projekt egyik fő részfeladata a háztartási egységek azonosítási módszertanának kidolgozása. A háztartások elemzése felől tudunk tovább lépni az őskori közösségek hétköznapi és szakrális életének kutatása felé, amely szemlélteti a társadalom legalapvetőbb egységének társadalmi, gazdasági, politikai és

ideológiai mibenlétét. A tervezett tudományos projekt a késő rézkori időszak, elsősorban badeni telepszerkezet és társadalmi szerveződés kutatásának fontos lépcsőjévé válhat.

Kiállítás és konferencia Szentendrén

2021 februárjában tervezzük megrendezni a **Közösségi Régészeti kiállítást** a Ferenczy Múzeumban. A kiállítás célja többértű: szeretnénk bemutatni a nagyközönségnek az elmúlt évek alatt beszolgáltatott, vagy a fémkeresősökkel közösen megtalált leleteket. A kiállítás alapját a kiemelkedő jelentőségű új szerzemények képezik, de természetesen meg kell haladnunk azt a koncepciót, hogy a tevékenységünk, maga a régészeti kincskeresés volna. A kulcs a megértéshez a múzeum közösségi régészeti programjának prezentálása a maga összetettségével.

A teljes Pajor-kúriát betöltő régészeti kiállítás megtekintése során úgy a szakmai, mint a nagyközönség számos izgalmas, új információval gazdagodhat. A tematika nem a szokásos korszakról-korszakra, vagy tájegységről-tájegységre halad, hanem a múzeumbarátok által kiválasztott, kutatott anyagokra épülő projekteket mutatja be számos lettel, magyarázó poszterrel és rajzzal.

A kiállításhoz **katalógus** is készül, melyben a kiemelkedő jelentőségű, egyelőre publikálatlan leleteket és leletegyütteseket tesszük közzé a szakma és az érdeklődő nagyközönség számára. Míg Nyugat-Európában egyre nagyobb számban terjednek a fémkeresőzés során megtalált tárgyakat bemutató katalógusok és tárgyhatározók, Magyarországon egyelőre nincsenek hasonló kezdeményezések, így a kiadvány megkerülhetetlen kézikönyvvé válhatna a kisleletek, régészeti korú fémtárgyak szakirodalmában. A tárgyakat színes fotókkal, rövid szakszerű leírással, és a nyilvántartási adatok (leltári szám, jellemző méret, nyersanyag, lelőhely) megadásával közölnénk.

A megnyitót követő hónapban kerül sor a vírushelyzet miatt 2020-ban elmaradt **Közösségi Régészeti Konferencia** megszervezésére, ha a járványügyi intézkedések ezt lehetővé teszik. Igény szerint a kiállított tárgyakra épülő előadássorozatot is tudunk szervezni, akár a kiállításban tárgyalt témákban, akár az egyes leletekhez kapcsolódóan

Tervátasok

Több helyszín is felmerült, ahol célszerű lenne szakmai, vagy társadalmi hasznosulás szempontjából tervátást végezni:

- **dabasi templomdomb** (évek óta tartó feltárás, melyet a helyi önkormányzat is támogat)
- **fóti templom** (a helyi értéktár munkatársaival kezdtük meg az egyeztetést)
- **fémkeresősök által megjelölt új lelőhelyek**

Ezek mindegyike egyelőre bizonytalan, várhatóan a tavasz folyamán tisztázódik, hogy egy-, vagy több helyszínen végezhetünk kutatást.

Cikkek, tanulmányok, konferencia részvételek

Készülő írások:

Kőeszköz depó Kosdról

Szihalom-sóhajtói rézkori temető

Szigetszentmiklósi harangedényes temető

Kocsimodell töredéke Ceglédreől

A kartali bronzdepó
A turai maszkos fibula és köre
A jászkarajenői kincs
Az Újlengyel-vatyai éremkincs
Az albertirsai avar temető
A tápiószentmártoni avar temető
A dabasi templom
Késő szarmata, lemezes testű, üveg- vagy kőbetétes arany fibulák

Egyéni képzések:

MA régészet szakdolgozat befejezése és leadása-Jászberényi Mónika

PhD. képzés folytatása- Nagy Balázs

A 2020-ban számos tervezett konferencia maradt el, így az előadásokat sem tartották meg az osztály munkatársai. 2021 tavasztól ezek a tervek szerint megrendezésre kerülnek, ha a járványhelyzet engedi.

Kiállítási program

Közösségi régészet

Időpont: február vége-április vége

Helyszín: Ferenczy Múzeum

Kurátor(ok): Rátz Ákos Tibor, Rajna András

2021 februárjában tervezzük a **Közösségi Régészeti kiállítást** a Ferenczy Múzeumban. A kiállítás célja többértű: szeretnénk bemutatni a nagyközönségnek az elmúlt évek alatt beszolgáltatott, vagy a fémkeresősökkel közösen megtalált leleteket. A kiállítás alapját a kiemelkedő jelentőségű új szerzemények képezik, de természetesen meg kell haladnunk azt a koncepciót, hogy a tevékenységünk, maga a régészeti kincskeresés volna. A kulcs a megértéshez a múzeum közösségi régészeti programjának prezentálása a maga összetettségével. A teljes Pajor-kúriát betöltő régészeti kiállítás megtekintése során úgy a szakmai, mint a nagyközönség számos izgalmas, új információval gazdagodhat. A tematika nem a szokásos korszakról-korszakra, vagy tájegységről-tájegységre halad, hanem a múzeumbarátok által kiválasztott, kutatók anyagokra épülő projekteket mutatja be számos lettel, magyarázó poszterrel és rajzzal.

A kiállításhoz **katalógus** is készül, melyben a kiemelkedő jelentőségű, egyelőre publikálatlan leleteket és leletegyütteseket tesszük közzé a szakma és az érdeklődő nagyközönség számára. Míg Nyugat-Európában egyre nagyobb számban terjednek a fémkeresőzés során megtalált tárgyakat bemutató katalógusok és tárgyhatározók, Magyarországon egyelőre nincsenek hasonló kezdeményezések, így a kiadvány megkerülhetetlen kézikönyvvé válhatna a kisleletek, régészeti korú fémtárgyak szakirodalmában. A tárgyakat színes fotókkal, rövid szakszerű leírással, és a nyilvántartási adatok (leltári szám, jellemző méret, nyersanyag, lelőhely) megadásával közölnénk.

A 9 elkülönülő térben (teremben) 9 témát fejtünk ki, így a kötet is 9 fejezetre bomlik. A témák általánosabb jellegű, de tudományos igényű kifejtése fejezetenként 2-6 oldal, ezeket illusztráljuk a különböző közösségi régészeti projektek során feltárt leletegyüttesekkel.

Magukat a projekteket, avagy altémákat is bemutatjuk pár oldalon, és ezeket a szövegrészeket szervesen egészíti ki a tárgyak katalógusa. Mintegy 540 tárgy fotója és leírása kerül bele a kötetbe, melynek teljes terjedelme megközelítőleg 250 oldal. A kiállításba szánt tárgyak száma viszont 700-800 db.

Közösségi Régészeti Konferencia

A megnyitót követő hónapban kerül sor a vírushelyzet miatt 2020-ban elmaradt **Közösségi Régészeti Konferencia** megszervezésére, ha a járványügyi intézkedések ezt lehetővé teszik. Igény szerint a kiállított tárgyakra épülő előadássorozatot is tudunk szervezni, akár a kiállításban tárgyalt témákban, akár az egyes leletekhez kapcsolódóan.

Kiállításhoz kapcsolódó múzeumpedagógia esemény

A kiállítással egy időben és alatt a Castrum területén a Pilisi Parkerdő Zrt., Szentendrei Erdészet engedélyével *ásatási területet nyitunk*, hogy a szélesebb közönség is betekintés nyerhessen az ásatás folyamatába, egyben mód nyílik az aktív részvételre.

Továbbá külön program keretében a Szentendrei gyerekek számára adunk lehetőséget, hogy az ásatásban részt vegyenek.

Képzőművészeti Főosztály

Csákány István

A kalapács álma

Időpont: március-május vége

Helyszín: MűvészetMalom - déli szárny

Kurátor(ok): Bodonyi Emőke

A többször elhalasztott kiállítás reményeink szerint a pandémia függvényében megvalósul.

A kortárs magyar képzőművészet élvonalába tartozó és a nemzetközi művészeti szcénában is jegyzett, Düsseldorfban élő Csákány István (1978) gyakori résztvevője hazai és nemzetközi tárlatoknak, művei megtalálhatóak rangos magyar és külföldi gyűjteményekben. A 2010-ben a műkritikusok által a legjobbnak ítélt műalkotásért járó AICA-díjat a *Borostyánszoba* című installációjáért kapta, a luxemburgi modern művészeti múzeum, a Mudam gyűjteményébe került. 2012-ben, a nemzetközi képzőművészeti élet legrangosabb fórumán, a kasseli dOCUMENTÁn mutatta be a *Ghost Keeping* című monumentális installációját, amelyet a maastrichti Bonnefantenmuseum vásárolt meg. Csákány István legújabb installációjának központi eleme a korábbi kiállításain már megismert kalapácsszobor, amely most új kontextust hordozva, vetített árnyjátékok főszereplőjeként jelenik meg. A kalapács Csákány művészetében széles értelmezési spektrumon mozog. Jelképezi az építést, a munkát, az emberi szándékot, a heroizmust, az emlékműveket, de ugyanígy a rombolást, az emlékművek eltávolítását, a dekonstrukciót.

Transzparens montázsok (munka cím)

Szentendre - Gyűjteményes kiállítás

Időpont: március eleje-augusztus vége

Helyszín: MűvészetMalom - északi szárny

Kurátor(ok): Prosek Zoltán

A modern és kortárs művészet közti különbségtétel mesterséges - ez a szakmai szemmel provokatív tétel a Múzeum gyűjteményének és az általam vélt további kiállításainak egyik fő üzenete.

Azaz, amilyen vehemensen utasította el a modernizmus a klasszikus értékek többségét, ugyanolyan határozottan szakított az élő művészet a hetvenes évektől kezdve a megcsontosodottnak, reduktívnek, unalmasnak kikiáltott modern kánonnal. Ennek nyomán rögzült a „modern” szó kettős jelentése: hétköznapi értelemben az újat fémjelzi s rokon értelmű a kortárral; míg a szakzsargonban a modern egy lezárt művészettörténeti kategória lett, s ettől különvált a „kortárs”.

Kialakult a klasszikus, modern és kortárs művészet egymást követő hármasa - anélkül, hogy valójában bárki tudta volna, mitől is kategorikusan más, s mi is lesz majd a „kortárs” után. Ez utóbbi kérdésre még mindig nem tudjuk a választ, de igyekszünk megvilágítani modern és kortárs művészet viszonyát, és felhívni a figyelmet múzeumi bemutatásának kérdéseire. Modern és kortárs szétválasztását ugyanis leginkább a múzeumok erőltették - néhány kezdeti manifesztumtól eltekintve a művészeket ez a

kategorizálás ma már nem, de valószínűleg nem is érdekli. A festészet újrafelfedezése mutatja, milyen vígan elegyíthető kortárs, régi múzeumi, avantgárd és tömegkulturális elemek.

Nem véletlen, hogy a múzeumok - az időszak kiállításokon túl is - gyűjteményi szinten egyre inkább bele illesztik a kortárs műveket, a klasszikus, modern részekhez. Megváltoztak maguk a jelenségek, amint a látásunk, közelítésünk is hozzájuk. Vállalni kell a gyűjteményi, kiállítási részek különbözőségét, vegyíteni, s hagyni párbeszédüket érvényesülni. Mindebből már csak egy lépés annak belátása is, hogy a „klasszikus és modern” gyűjteményi részek minősége, szempontjai, összetétele sem homogén, s azok értékét, jelentőségét is ennek megfelelően folyamatosan újra lehet gondolni. A jelen különbözőségének elfogadása és beépítése a múzeumi rendszerbe utat nyithat a múzeumi múlt rétegzettségének felismeréséhez.

Az állandó gyűjtemény bemutatása egyfajta „művek mozgásban” jellemezné, az állandó kiállítás kifejezés szemantikai potenciáljának újradefiniálása és az FMC gyűjteményének minden művének elérhetővé tétele érdekében, kezdeményezném e rendezési változást. E muzeológiai koncepció rugalmas keretet, állandó változás iránti hajlandóságot, bizonyos egységek mozgatásának, bővítésének vagy csökkentésének képessége jellemezi.

Appropriál - reflektál (munkacím)

A rendszerváltás független filmes műhelyei: Inforg Stúdió

Az új generációs törésvonal mentén.

Időpont: szeptember eleje-november vége

Helyszín: MűvészetMalom - déli szárny

Kurátor(ok): Pál Rebeka, Muhi András, Prosek Zoltán

A kiállítást megnyitja: Ragályi Elemér operatőr

A '89-es politikai fordulat hozta változások pusztító meteoritokként bombázták szét a negyven év masszív változatlanágában megcsontosodott filmgyártási- és forgalmazási struktúrát Magyarországon; a kataklizma nyomán a nagy múltú hazai filmstúdiók csaknem a vegetálás szintjére süllyedtek. A honi stúdiótörténetben új krétakort hozó periódusban a masztodonok némelyike képes volt alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez (ilyen volt a Simó Sándor vezette Hunnia), másoknak (Budapest, Objektív)

viszont egyenesen a léte forgott kockán. Az igazi világvége mégsem jött el, mivel a kilencvenes évek derekán új stúdiók jelentek meg: az elszaporodó apró filmgyártó vállalkozások mellett különösen az 1995-ben Dursz György által szervezett Duna Műhely és az ugyanekkor alakult Inforg Stúdió feltűnése jelezte, hogy élet születik a régi világ romjain.

E korszak,- a képzőművészethez erősen köthető a rendszerváltás éveiben elinduló stúdiók bemutatását tűzte ki célul az FMC. A továbbiakban, terveink szerint bemutatásra kerülnek a Duna Műhely, Hunnia, illetve visszatekintünk pl. arra a stúdióra, amely pont a rendszerváltást követően hosszú hanyatlás után szűnt meg - Pannonia Filmstúdió.

Keresztes Zsófia

Tapasztalásaink megszilárdult bizonyítékai (munkacím)

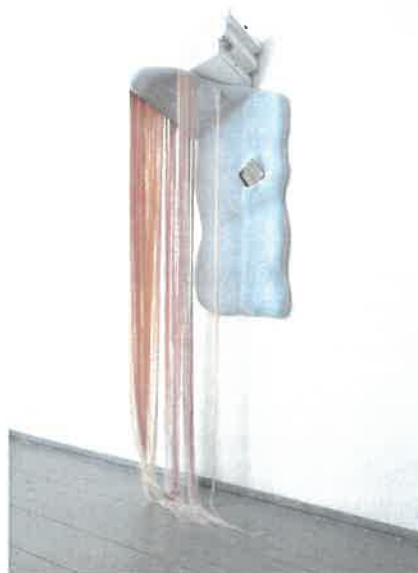
Időpont: május közepe - július közepe

Helyszín: Ferenczy Múzeum

Kurátor(ok): Iberhalt Zsuzsa

Keresztes Zsófia objektjei identitás nélküli szubjektumok egy posztapokaliptikus dimenzióban, olyan lények, akik ciklikusan falják fel, vagy éppen teremtik újra magukat, miközben céljuk nem a tökéletesedés. Inkább egyfajta – monoton körforgásban – önmagát gerjesztő folyamatról, „sejtburjánzásról” van szó. Keresztes lényei között van, amelyik beletörődik magányos sorsába, némelyik osztódik, társaságot teremt önmagának. A tökéletesedés téves rögeszméje ebben a dimenzióban inkább mutációnak nevezhető, aminek célja már nem a tökéletesedés tehát, hanem az alkalmazkodásban rejlő túlélés lehet.

Jellemzően tárgy-együttesekben gondolkodom, mely elemeinek összeolvasásával általában egy fiktív történet bontakozik ki. Az egyes darabok minden esetben egy külön rendszer összetevőit képezik, és szoros viszonyban állnak egymással. A készülő tárgyra ösztönösen alakuló organizmusokként tekintek, melyek hivatkozásokat keresnek létezésük igazolására, ezáltal olyan elmúlt művészettörténeti korokból, motívumokból vagy valós történetekből, aktuális hírekből táplálkoznak melyekhez valamilyen formában kapcsolódni tudnak. Így az installációk folytonos asszociációk mentén épülnek fel.

Borkovics Péter, Gáspár György, Melcher Mihály, M. Tóth Margit,

Sipos Balázs, Smetana Ágnes

Üveg hat főre

Időpont: május közepe - július közepe

Helyszín: Ferenczy Múzeum - Szentendre terem

Kurátor(ok): Bodonyi Emőke

A szentendrei Ferenczy Múzeum szervezésében 2012-ben *Textil hat főre* címmel nyílt meg az a kortárs iparművészeti kiállítás, amelyre hat textilművészt hívtunk meg. Ennek folytatásaképpen a most tervbe vett tárlatra hat olyan üvegművészt szeretnénk felkérni, akik a kortárs hazai üvegművészet erős közögenerációjához tartozik. A felkért alkotók - Borkovics Péter, Gáspár György, Melcher Mihály, M. Tóth Margit, Sipos Balázs, Smetana Ágnes -, valamennyien komoly hazai és nemzetközi reputációval rendelkeznek. Mindegyik alkotó műveiben felfedezhetjük az elmúlt évtizedekben az iparművészet különböző területein lezajlott változások hatását, amelynek eredményeképpen a használati céllal készült tárgyak helyett olyan autonóm értékű képek és plasztikák születtek, amelyek sok esetben filozofikus mélységű gondolatisággal gazdagodtak. A kiállítás alapvető koncepciójához tartozik, hogy sem technikai, sem tematikai kötöttséget nem állítunk a művészek elé. Azt szeretnénk megfigyelni, hogy az ilyen spontánabbul szerveződő kiállítás esetében létrejönnek-e csomópontok, hasonlóságok az egyes művészek felkészülése és a kiállított művek között. A kiállítás címével is egy olyan vacsorameghívásra szeretnénk utalni, ahova a legkülönbözőbb emberek érkeznek és a végső koreográfiát ők maguk alakítják.

Munkácsy Mihály

Időpont: július vége - szeptember vége

Helyszín: Ferenczy Múzeum

Kurátor(ok):

Együttműködésben a Munkácsy Alapítvánnyal. Egyeztetés alatt.

Bródy Vera Gyűjtemény

Bálint Endre, Ország Lili, Lucien Hervé

Időpont: október közepe – 2022. február vége

Helyszín: Ferenczy Múzeum – Szentendre terem

Kurátor(ok): Bodonyi Emőke

Az őszi időszakot egy gyűjteményi szenzációval kívánja indítani a múzeum, így a Ferenczy Múzeum Szentendre termében bemutatásra kerül **Bródy Vera** múzeumnak ajándékozott alkotásai. 2016-ban kezdődött el az az ajándékozási folyamat, amelynek során – több részletben – a Ferenczy Múzeumi Centrumhoz került Bálint Endre, Ország Lili és Lucien Hervé számos alkotása. Az ajándékozott anyag legnagyobb része a Párizsban élő, Munkácsy- és Jászai Mari-díjas báb-, díszlet- és jelmeztervező Bródy Vera gyűjteményéből érkezett, kisebb hányada egy párizsi magángyűjtő adományozásából származik. Bródy Vera 1951–1968 között dolgozott a budapesti Állami Bábszínházban és ennek műhelyében találkozott először Ország Lilivel és Bálint Endrével. Néhány festményük Bródy Vera közvetítésével került egy párizsi magángyűjteménybe. A most ajándékba kapott, több mint ötven alkotásból álló kollekcióhoz fotók, olajfestmények, monotípiák és grafikai jellegű művek tartoznak, amelyekből többet Bródy Verának dedikáltak. Az ajándékozott anyag utolsó adagját 2020-ban sikerült Szentendrére szállítani, így most már bemutathatóvá válik a teljes műtárgy-együttes. Ebben számos olyan kompozíció szerepel, amelyet most először láthat a hazai közönség.

Kondor Béla

Időpont: október közepe – 2022. február vége

Helyszín: Ferenczy Múzeum

Kurátor(ok): Kigyós Fruzsina

Barcsay Jenő, Kmetty János és Koffán Károly tanítványa volt. A Képzőművészeti Főiskola festő, majd grafika szakán tanult művész rendkívüli sokoldalúságát jelzi, hogy a legkülönbözőbb grafikai technikák alkalmazása mellett festményeket alkotott, verset s prózát írt, a fényképezésben új utakat keresett s orgonálni is kitűnően tudott. Művészete az avantgarde irányzatok helyett a múlt nagy tradícióihoz tudott úgy kapcsolódni, hogy a stílár, tematikus és ikonográfiai motívumokat szuverén módon olvasztotta sajátos kifejező rendszerébe. Egyéni mitológiát megteremtő művészetében korunk kihívásaira válaszolva értelmezte újra a szimbólumokat. A klasszikus és keresztény mitológia jelképeit, ambivalens tartalmak forrásává változtatta. Az angyalok, a kerubok, a teremtés és a rombolás génuszai a kondori ikonográfia legkülönösebb alakjai. Angyalai, szentjei, bibliai hősei a Jó és a Gonosz polaritását az ember megkísértésén keresztül tárják fel. Krisztust ábrázoló képein a keresztre feszítés korunk számára szóló üzenete foglalkoztatja. A földi szférában létező ember arcváltozásait, az emberi színjáték tragikus szerepeit gyakran az isteni-szellemi szféra angyalaival szembeesítve tárja elénk többértelmű olvasatok, ambivalens jelentések felvillantásával. Életművének egyik csúcspontja „A szentek bevonulása a városba” című monumentális olajkép is falra szánt - de a megrendelő visszautasítása miatt múzeumba került - alkotás. A szemlélő számára többféle olvasatot

kínáló, a művész groteszk és ironikus felhangokkal teli tragikus történelemszemléletét, filozófikus világképét tükröző alkotás a kondori életút szintézisének tekinthető.

Pacsika Rudolf

Képtelenség (munka cím) – Szűkített életmű kiállítás

Időpont: szeptember-december

Helyszín: Művészetmalom-déli szárny

Kurátor(ok): Muladi Brigitta

Megnyitja: Barabási Albert László

Pacsika Rudolf a kortárs magyar művészet egyik legeredetibb gondolkodója, a Vajda Lajos Stúdió aktív tagja, Szentendrén élő művész, aki nem a város művészettörténetének a formai jegyeit, hanem a gondolkodásmódját viszi tovább alkotásaiban. Számára a művészet és a mindennapok összekapcsolódnak és kölcsönösen segítik a világ felfedezését, megismerését, értelmezését, új nézőpontok létrejöttét, ami ha lehet mondani, a „Szentendrei művészet” és a Vajda Lajos Stúdió szellemiségének egyik alapköve. Pacsika Rudolf elmés és ugyanakkor képtelen szerkezetei, videó-rajz-installációi meglepő formai megoldásokkal, szokatlan anyaghasználattal, összetett, kulturális, művészettörténeti, aktuálpolitikai, médiakritikai tartalmakkal lepnek meg. A verbális értelmezések elől Igyekszik kitérni, és egy széles asszociációs mezőbe áttéríteni a nézőit. A különös megjelenésű alkotásoknak múzeumi közegbe helyezése egészen abszurd hatást kelt, és a szerkezetek összeillesztésének kreativitása a művészeti design határait súrolja. Ennek ellenére nem az öncélú esztétizálást, vagy szórakoztatást célozzák meg, hanem a beidegződések megzavarására, a szokásos logika fejre állítására szolgálnak. A bizzar „gondoltnépek” a kiállító térben további felszabadult és játékos diskurzusra hívnak.

Mennyei kulcs – kiállítás a népi vallásosságról

A kiállítás helyszíne: Művészetmalom-északi szárny

Ideje: szeptember- 2022. január.

Kurátor: Sz. Tóth Judit

Eucharisztia Világtalálkozó keretében kerülne megvalósításra

A kiállítás először mutatja be Pest Megye nemzetiségek lakta térségének, a magyarokkal együtt élő németek, szlovákok, szerbek, rácok népi vallásosságát, tárgyi és szellemi emlékeit.

Az 1980-90-es években folytatott gyűjtőmunka eredményeként a FMC néprajzi gyűjteménye gazdag anyaggal rendelkezik, melynek nagy része ez idáig nem került kiállításra: 18-20. századi szentképek, imalapok; imakönyvek kéziratos bejegyzésekkel, fogadalmi tárgyak, búcsús emlékek, házi oltárok, szobrok, köztük ritka, vagy egyedi darabok is. A vallási élet emlékeit hagyományőrző közösségek maguk is gyűjtik; a vallásos szokásokról a múzeumnak is gazdag képanyaga van. Ezt a gazdag örökséget egy átfogó kiállítás keretében kívánjuk átadni a nagyközönségnek, a múzeum anyagát magánszemélyektől és a megye közgyűjteményeiből kölcsönzött tárgyakkal kiegészítve.

A kiállítás a többségi római katolikusság vallási hagyományaira épül. Bemutatja a térség kultuszhelyeit, a szakrális objektumokat, szól az egyéni és közösségi ájtatosságról, a szenttiszteletről, az Oltáriszentségről, a vallásos egyesületekről, a búcsújárásról, az esztendő vallásos szokásairól. Az Eucharisztia évében nagy hangsúllyal szerepelnek a kiállításon térségünk egyedülálló sváb úrnapi hagyományai. A népi jámborságban az Úrnapi évszázadokon keresztül az Eucharisztia iránti tisztelet fő forrása volt. E tisztelet látványos kifejezése az Oltáriszentség útjának díszítése, virágszőnyeg készítése. Foglalkozunk az 1938-as Eucharisztikus szentév helyi vonatkozásaival, korabeli fényképek tudósítanak a plébániai körzetek nagyszabású rendezvényeiről.

A kiállítás kiegészül – a térség felekezeti megoszlását tükröző – ortodox és protestáns anyaggal is. Az ortodox hagyományban jelentős a szenttisztelet, az ünnepnapokhoz kapcsolódó tárgyak és cselekmények gazdagsága. A református paraszti házakban református ígetáblák, vallási vagy morális szövegű dísztrüklők, falvédők jelentik a házi használatú szakrális tárgyakat. Az újabb keletű hímezett házi áldás katolikusoknál és protestánsoknál egyaránt előfordult. Kiemelkedő a nagybörzsönyi evangélikus németek vallásos tárgyú textilkultúrája, bibliai és zsoltárszövegekkel hímezett terítői.

A kiállítás tematikája

Kultuszhelyek

I. a közösségi térben

– a településen vagy annak határában, álló szakrális építmények, objektumok: kápolnák, keresztek, képoszlopok

Nem egyházi létesítmények, hanem a hívek által buzgóságból, hálából, fogadalomból állíttatott, épített objektumok; védőszentek a településen és a határban

Jelentősek a képoszlopok (Bildstock-ok) és a lakótelkeken álló úrnapi kápolnák. Egy-egy kiválasztott objektumot eredet-történetének és utóéletének ismertetésével részletesen mutatunk be.

II. a személyes térben

A felekezethez tartozás jegyei a lakóházon és a házban: oromdíszek, szoborfülkék, domborművek. A szerb etnikai, ezzel együtt felekezeti hovatartozást jelző Szent Iván napi koszorú.

A kultusz tárgyai a lakóházban:

- szenteltvíz tartó, feszület; római katolikus szent sarok, Mária-ház, szentelt gyertya, szentképek, szobrok; búcsús emlékek; vallásos szöveget vagy jelképet hordozó tárgyak, karácsonyi abrosz
- ortodox "szent sarok" ikonok, mécses, szentelmények; emlékek zarándokhelyekről
- protestáns ígés táblák, vallási témájú feliratos falvédők,
- bibliai és zsoltárszöveggel hímezett evangélikus német textilek
- házi áldások magyar, német, szlovák nyelvű szöveggel

Egyéni és közösségi ájtatosság

– a magán áhitat tárgyai: bibliák, imakönyvek, festett imafüzet 1838-ból, imalapok, vallásos ponyvák, kalendáriumok; rózsafüzérek, feszületek

– az imádkozás alkalmai; hangzó imádságok: a magyar, német/sváb, szlovák, szerb/ósláv, rác Miatyánk.

Az egyéni imádkozás őrizte meg a szóbeliségben terjedő un. apokrif imákat: nemzetiségeink archaikus imái, német imádság Szent Borbálához, fohász rác nyelven;

– A közösségben, pap nélkül végzett ájtatosság alkalmai: litániák, rózsafüzér alkalmak, halottvirrasztás, Szent Család járás

Szenttisztelet

– képek és szobrok a népi vallásosságban: Szűzanya, Sasvári pieta, Lourdesi Szűz Mária, Mária szíve, Jézus szíve; türeleművegek. Egy-egy kiemelt darab bemutatása, "élete".

Szűz Mária és a szentek kultuszát a magánszemélyeknél és a közgyűjteményekben igen nagyszámban lévő szentképek és szobrok képviselik. A 19. századi festett faszobrok, majd porcelán és gipsz változataik, a képek egy része a búcsújáró helyek kegyszobrának másolatai. Szűz Mária tisztelete kiemelkedő, különösen a németek körében, mert őseik "Szűz Mária köpenye alatt", Mária oltalmában érkeztek Magyarországra. A türeleművegek témája Krisztus kereszthalála.

– szentek tisztelete az ortodox népi kultuszban: házi patrónus, Szent György, Szent Miklós, Szent Trifun

Az Oltáriszentség tisztelete

– az Eucharisztia, áldozás, első áldozás, úrvacsora: katolikus, ortodox és protestáns emlékek; ostyasütés, proszfora, úrvacsorai kenyér

– Oltáriszentség ábrázolások: képek, tárgyak (terítő, hímzés, mézeskalács forma)

– Ünnapja a népi vallásosságban: koszorúkötés, virágszőnyeg készítés. Filmfelvételek. Hangzó anyagok: az ünnep hiedelmei, körmeneti énekek.

Az 1938-as Eucharisztikus Kongresszus és eseményei térségünkben (*tudósítások, fényképek*).

Vallásos egyesületek

– vallásos egyesületek, jámbor társulatok, mint a vallás kollektív gyakorlásának hordozói: Szűz Mária kongregáció, Mária lányok társulata, Jézus szíve leánykör, Szívgyárda, Dolgozó Lányok Egyesülete, katolikus legényegylet, Rózsafüzér társulatok, Oltáregylet.

Tárgyi anyagok: zászlók, nyomtatványok, tagsági könyv, jelvény, érem, zászló, öltözetek.

Az egyletek (Mária lányok, lövészegyletek) szerepe a vallási ünnepek reprezentációjában: körmenet, szentsír őrzése, ünnepi lövések.

Búcsújárás, zárandoklat

A vallásgyakorlás - templomon kívüli - legjelentősebb közösségi alkalmak a kegyhelyek zárandoklattal látogatott szentbúcsúi.

– térségünk kegyhelyei: Pilisszentkereszt, Csobánka, Máriaremete, Makkos Mária (Budakeszi), Solymár, Péli földszentkereszt,

– a leginkább látogatott távolabbi kegyhelyek (Máriazell, Sasvár stb.)

A búcsújárás jellemző tárgyai és emléktárgyai: fogadalmi tárgyak, hála képek, a búcsúfiaként vásárolt szentképek és falra akasztható változataik, szobormásolatok, mézeskalácsok. A kegyhelyen készült fényképfelvételek majd mindegyike Mariazelli látogatást örökölt meg.

– ortodox zárandokhelyek, ortodox hagyomány. Néhány kegyhelyet – más-más időpontban – katolikus és ortodox hívek egyaránt látogattak.

Vallásos szokások

AZ EMBERI ÉLET fordulóihoz (születés, házasságkötés, halál) kapcsolódó szokások közül egy-egy példa a három felekezet népeletéből: keresztelest követő köszöntő; menyasszonyi koszorú, halotti korona

Vallási ünnepek és jeles napok az egyházi év naptára szerint. Ebben jelennek meg

- az egyházi szentelmények (a szenteltvíz, szenteltbarka, szentelt gyertya, szentelt étel, szentelt búza, szentelt virág), ortodox kalácsok és a hozzájuk kapcsolódó hiedelmek, mágikus cselekedetek,

- a katolikus és ortodox vallásos szokások, figyelve a hagyomány élő, vagy újjá élesztett elemeire (Szentcsalád járás, karácsonyi ostyasütés, karácsonyi asztal, vízkereszt, passiók, szent sír, Emmaus-járási, pünkösdi templomdíszítés, pünkösdi és szentiváni koszorú, marhaszentelés, terményáldás)

Színre szín (munkacím) – minta projekt

Múzeumpedagógiai-módszertani kiállítás a színekhez kapcsolódóan

Időpont: március-június

Helyszín: Művészetmalom-középső szárny

Kurátor(ok): György Gabriella

A Kortársítás háttérében álló módszertan alkalmazása több tudományterület bevonásával. A színekre és azok kultúrtörténetére, pszichológiai hatására építő tárlaton a néprajz, az egyháztörténet, a vizuális antropológia és a kortárs képzőművészet találkozik és lép párbeszédbe egymással. A tanító jellegű utazó tárlathoz oktatási segédanyagok és múzeumpedagógia foglalkozások kapcsolódnak. A kiállítás kiindulópontja az egy-egy színhez kapcsolódó néprajzi tárgy és kultúrtörténeti leírás; ezekhez válogatunk a gyűjteményből modern, avantgarde ill. kortárs műveket (ez utóbbiakat külső helyszínekről is!). A tárlat erősen informatív jellegű – ennek kiegészítéseként a foglalkozások a színek érzelmi-hangulati hatásaira fókuszálnak (élménypedagógia művészetterápiás elemekkel).

Puklus Péter

Időpont: 2022. március

Helyszín: Művészetmalom-déli szárny

Kurátor(ok): Kigyós Fruzsina

A hazai kortárs művészeti színtér egyik meghatározó egyénisége. A fiatal kora ellenére már számos nemzetközi sikert elérő képzőművész legújabb, a kiállítótérbe készült munkáiból nyit kiállítást a MűvészetMalomban rendezendő kiállításán Puklus rendezőként vonul végig háromdimenziós installációin, és befejezetlen munkafolyamatai már meglévő képsorozatai közé illeszti az új felvételeket. A formákat, fényt, árnyékot, időt és teret felölelő kísérletével Puklus Péter új hatókört hoz létre, és határokat lép át a fotografikus képpel dolgozva – különböző méretek, anyagok, ismétlődés és vágás, illetve a keret megszakítása. Amikor szükséges, a statikus képet mozgóra cseréli, a pozitívat negatívra, az analógot digitálisra, és folyamatosan vált a színes és a fekete-fehér megjelenítés között is.

Irodalmi és Könyvtári Osztály

Kiállítások

A 2021. év szakmai programot a - **Vas István kiállításra** való felkészülés és a hozzá kapcsolódó programok dominálják.

„**Vígan kimaradni e korból**” munkacímű **Vas István kiállítás** előkészítése kutatómunkával indul.

Az OSZK, a PIM, a Szombathelyi Képtár és a pécsi Egyetemi Könyvtárban található Vas István könyvtár/hagyaték dokumentumait, tárgyi hagyatékait és műtárgyait kell számba venni, végigkutatni. További, nem közintézményekben őrzött hagyatékok (Juhász Ferenc, Réz Pál) kezelőivel is szükséges a találkozás, feltérképezés lehetséges kiállítandó fotók és dokumentumok érdekében.

Szeretnénk – a kiállításon bemutatandó – interjút készíteni azokkal, akik még személyesen ismerték, dolgoztak vele, pályatársainak tekinthetők, többek között Várady Szabolccsal, Sumonyi Zoltánnal, Kabdebó Lóránttal, Lator Lászlóval, Széchenyi Ágnessel.

A kiállítás a három jelentős területen alkotó Vas Istvánt mutatná be, a költőt, a műfordítót, az önéletrajzírókat. Az irodalmi osztály koncepciójához illeszkedően az egyéb vizuális művészeteknek Vas István hosszú és érdekes életpályájának a bemutatása ad teret, aminek kapcsán többek között a kassáki avantgárd törekvések (Munka, Korniss Dezső, Schubert Ernő), a mozdulatművészet (Nagy Eti, fotóművészet), Szántó Piroska (Szocialista Képzőművészek csoportja, Európai Iskola, Vas István kapcsolódások/illusztrációk) kapna helyet.

Az őszi félévre tervezett - **Kondor Béla kiállítás** a megszokottól eltérően a grafikus-festő-fotós képzőművészt az irodalmi teljesítménye felől szeretnénk bemutatni. Azon túl, hogy kiemeljük és hangsúlyozzuk a verseket, a szöveg és kép átváltásának módozatait, a jelrendszerek átjárhatóságát is tematizáljuk Kondor verseinek és képeinek viszonylatában, érintve az illusztrációt, a narrativitást és a didaxis kérdéseit munkásságában.

Ebbe a munkába kapcsolódik az Irodalmi osztály a Képzőművészeti Osztály Kondor Béla kiállításába, revíziójához.

Programok

Az - **Irodalmi séta** program még idei, októberi alkalommal kerül „tesztelésre”. Ahogy most is kiállításban indítjuk, a továbbiakban is cél, hogy aktuális kiállításból indulva, ahhoz kapcsolódóan fűzzük föl az egyes helyszíneket. Az októberi séta Kádár Erzsébet után Csajka Gábor Cypriánt, Móricz Zsigmondot, Pajor Gáspárt és Ferenczy Bénit idézi meg.

A program a tavasszal nyíló Vas István kiállításához illeszkedve újabb verzióval indulhat újra (Kassák Lajos, Vas István és Szántó Piroska háza, Radnóti, Kondor).

A **Vas István** kiállításához a FISZ-szel együttműködve szeretnék egy, a szakma fiataljait bevonó beszélgetést, - **workshop**ot, megvalósítani.

Közönségcsalogatóként egy - **Lyukasóra** jellegű programot tervezek színész(ek) és **Lator László** bevonásával.

A **Kondor Béla** kiállításához kapcsolódóan halványan egy - **Kép és szöveg a Kádár korban** konferencia ötlete fogalmazódott meg bennem. Ennek megvalósítása pályázati lehetőség függvénye lenne.

Gyűjteményezés

2020-ban Szilágyi Zsófia elindította **Csajka Gábor Cyprián**, VLS alapító, költő még fellelhető hagyatékának felkutatását. Sikertelenül megtalálnia és meggyőznie Csajka örökösét, Csajka Adriánt, s elindult az együttműködés. Jelenleg az általa felajánlott hagyaték felmérése, rendszerezése folyik. Ennek a munkának a folytatása nagyrészt áthúzódik a jövő évre, tekintve, hogy már most rengeteg további szál, kapcsolat kirajzolódott, ahonnan újabb, érdemleges anyagok várhatóak.

Konferencia kötet

Szeretnénk az NKA-nál pályázni a - **Jogos önérték?** konferenciakötetre, és pozitív elbírálás esetén a könyvet megvalósítani.

Kmetty Múzeum

Az újrarendezett **Örök kereső** című tárlat. Kmetty Jánosnak 1981-ben nyílt önálló múzeuma Szentendren. 2018-ban a hazai múzeumok fejlesztését elősegítő Kubinyi-pályázat, valamint Szentendre Város Önkormányzatának támogatásával nemcsak a korszerűsített múzeumépület, hanem az új állandó kiállítás is megnyílt. Kmetty művészetével több szálon kapcsolódott a hazai avantgárd törekvésekhez. Munkásságát alapvetően a nagyon elmélyült műhelymunka jellemezte, folyamatosan kutató, végtelen körültekintéssel dolgozott, a legapróbb részletek sem kerültek el a figyelmét. Az állandó keresés, folyamatos elemzés mellett azonban nagyon sok művésszel és művészeti csoporttal került kapcsolatba. Pályakezdését alapvetően befolyásolta a *Nyolcak* munkássága, többször megfordult a kecskeméti művésztelepen, részt vett a *Fiatalok (Hetek)* kiállításain, barátságot ápolt Kassák Lajossal, művei szerepeltek a *Ma III.* demonstratív kiállításán, Csorba Gézával, majd Vilt Tiborral nyílt tárlata, a nagybányai művésztelepen több nyáron át dolgozott, megalakulása után rögtön csatlakozott a KUT-hoz, majd a szentendrei művésztelep tagja lett. Az újjárendezett kiállításon ez a nagyon gazdag művészeti kapcsolatrendszer kerül középpontba a műalkotások mellett archív fotók, levelezések ismertetésével együtt.

Czóbel Múzeum

Félig állandó (semi permanens) kiállítások megrendezésére kerül sor, az állandó Czóbel tárlat mellett megrendezésre kerülnek a 20. század eleji modernizmus képviselői, illetve a két világháború közötti időszak mestereit bemutató kamara tárlatok.

Rezidens programok indítása:

Művészeknek és elméleti szakembereknek

Művész rezidens program:

Művésztelep

Időpont: augusztus

Időtartam: 10 nap

Helyszín: Barcsay Múzeum - nyitott műterem formájában

Az alkotótelep működése

Jelentkezés: 6 művész meghívás alapján, 2 művész meghívás útján, Szentendrei művész.

Résztétel: ingyenes, a részvételért cserébe egy mű kerül művészekként kiválasztásra (műteremből) a FMC gyűjteménye számára. A műalkotás(ok) kiválasztása az FMC hatásköre.

Hatókör: nemzetközi

Műfaj: A művésztelepen festő-grafikus, szobrász, és installációs műveket lehet létrehozni.

Kapcsolódó programok: A programok között beszélgetések, művész-közönségtalálkozók, műterem-látogatás, hétvégi kirándulás szerepel, előadások, szakmai kirándulások, záró kiállítás szervezése.

Az alkotótelep szolgáltatásai

Teljes ellátást, eszközök beszerzése (max. 80.000,-Ft. -ig.), szállás, útiköltség.

Szakmai management

5 és 10 éves Gyűjteményes Katalógus, a gyűjteményben elhelyezett alkotások számítógépes feldolgozása, országos szimpóziumok szervezése. Évente videó dokumentáció készítése.

6-12 hónapos műtermi programot kívánunk biztosítani fiatal és közép generációs alkotónak az Ámos Imre - Anna Margit Múzeum emeleti termeiben.

A múzeum olyan művészeket kíván ezzel segíteni, akik a műtermi programot követő évben kiállítási lehetőséget is kapnak az intézménytől.

- Elméleti rezidens program:

A nyári művészteleppel egy időben az elméleti szakembereknek is szeretnénk kedvezni, így hazai és a Kelet-európai régióból ismert szakembereket kívánunk meghívni, workshopok, előadások megtartására.

- Gyakornoki program elindítása, melynek célja, hogy gyakorlati képzési tapasztalatokat nyújtson azoknak az fiataloknak, akik a művészet és a múzeum területén kívánnak elhelyezkedni. A gyakornokok széles körű rálátást kapnak arról, hogy egy adott részleg hogyan működik Magyarország egyik nagy múzeumában, valamint az adott részleg tevékenység működésébe is aktívan be tud kapcsolódni. A múzeum által kijelölt alkalmazottak felügyelete alatt a gyakornokok részt vesznek az osztályok folyamatban lévő munkájában, illetve egyedi projekteket látnak el.

- Szakmai rezidens programot is életre kíván kelteni, melynek célja, hogy a pályázaton nyert szakember, helyi Szentendre művészeti, kulturális, építészeti hagyományai, múltja szolgáljon a kutatási téma alapjául. A múzeum szakmai csapata a rezidens kutatását segíti és lehetőségeihez mérten anyagot nyújt számára. A program végezetül a kutatást és annak eredményeit nyilvános előadás vagy tanulmány formájában a kutatónak prezentálni kell.

Kutatások

2020 második felében kezdődik és 2021-ben folytatódik **Európai Iskola** régen várt kiállítás előkészítése. Bodonyi Emőke, Pataki Gábor kurátori munkájával. A munkában részt vesz az ELTE Művészettörténet Intézet

2021 első felében kezdődik a **KUT** nagyszabású kiállítás előkészítése. Kopócsy Anna, Iberhalt Zsuzsa kurátori munkájával.

Januártól új sorozatot indítunk havi rendszerességgel. **"Bennfentes felismerések"** vagy **"Bennfentes ismeretek"** címmel. Külsős kollégát vagy hallgatókat kérünk fel, hogy az FMC gyűjteményéből - nemcsak képzőművészeti- (irányítottan) kiválasztott műről vagy mű együttesről írjanak tanulmányt, (max 15.000 karakter). Együttműködés az ELTE, MTA Művészettörténeti Kutató csoporttal és Pázmány Művészettörténeti Tanszékével.

Megjelenés: FMCBLog

-Kialakításra került a gyűjteményi egységek kiosztása.

Képzőművészeti osztály munkatársai saját gyűjteményi egységük felelősei, kurátorai. Feladatuk gyűjteményi egységük revíziója, tudományos feldolgozása. Feldolgozás és revízió határideje: 2024.

Gyűjteményi egységek kiosztása:

Bodonyi Emőke

Kmetty János
Ilosvai Varga István
Fialka Olga
Korniss Dezső
Farkas Ádám
Alapító nyolcak
Ferenczy család

Muladi Brigitta

Modok Mária
Miháltz Pál
Kósza Sípos László
Deim Pál
Pacsika Rudolf
feLugossy László

Iberhalt Zsuzsa

Paizs Goebel Jenő
Czimra Gyula
Vincze Ottó

Csontó Lajos

Bálint Endre

Szilágyi Zsófia

Kovács Margit

Kigyós Fruzsina

Kandó Gyula
Kondor Béla
Marghescu Mária gyűjteménye
Vaszkó Erzsébet

Szabó Noémi

Barcsay Jenő
Vajda Lajos
Czóbel Béla

Kopin Katalin

Anna Margit
Ámos Imre

Kiállítások digitalizálása

2020-ban elkezdődött:

Ferenczy Noémi kiállítás
Vajda Lajos Múzeum
Kmetty János kiállítás

2021

Barcsay Jenő kiállítása
Anna-Ámos Imre kiállítás
Czóbel Béla kiállítás

Gyűjteményezés

A jövő és az elkövetkező évek a gyűjtemény gyarapítás szempontjából a leletmentés, vagyis többek között a 50-es, 60-as, 70-es évek tendenciáihoz sorolható és még hozzáférhető művek, dokumentumok felkutatását és gyűjteménybe elhelyezése. Fontos, hogy az FMC gyűjteményében megtalálhatóak legyenek hiánypótló művek, illeszkedjék a már meglévő gyűjteményben karakteresen kirajzolódó folyamatokhoz, hiszen a gyűjtemény egésze is folyamatosan az újradefiniálásra, kontextualizálásra kerül.

Jövő év második felétől folyamatosan arculatot fog kapni a műgyűjtőkel folytatott párbeszédből formálódó adományozói tartós letéti egység.

Másik egység a Művésztelepből való gyarapodást jelent.

Digitalizálási stratégia kialakítása, aktualitása

2025-re az intézményben őrzött gyűjtemények 90%-a legyen digitális formában is nézhető, másrészt, hogy összhangban legyenek a Digitális Oktatási Stratégiával, amelynek keretében a közgyűjteményi tartalmak 40%-ban oktatási célokat szolgálnak, szélesítve az elektronikus oktatási anyagok palettáját és az intézmények digitális szolgáltatásait.

A stratégia kialakításánál, fontos szempont, hogy kiszolgáljuk az egész életen át tartó tanulás rendszerét, és ennek keretében tartalmakat közvetítsünk a tudományos kutatás és a kreatív iparágak számára, illetve az összegyűjtött ismereteket úgy adjuk át, hogy közben megkönnyítsük az információszerzést, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.

Az FMC-nek, weblapjának autentikus, forrás értékű megosztóvá kell válnia.

Új intézmény:

A Ferenczy Múzeum 2020 év végén indítja útjára a Vajda Múzeumban az **IKON** nevű kiállítótermet, ahol kifejezetten szentendrei művészeknek kíván olyan bemutatkozási lehetőséget biztosítani, ahol a cél a hazai és nemzetközi reputációjukat elősegítése. A kiállítóter szokatlan megoldás a hazai intézményi struktúrában, hiszen For profit céllal hoztuk létre.

Cél a szentendrei művészek, művészet menedzselése, értékesítése, 2-3 év múlva nemzetközi vásárokon való bemutatásuk. Kiállítások sokkal dinamikusabban kerülnek megrendezésre kéthavi kiállítási periódusokban, emellett igazi közösségi, találkozási pont kíván lenni.

MűvészetMalom - egyéb szakmai programok

A MűvészetMalom 2012-től a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága (2013-tól Ferenczy Múzeum) szakmai irányításával működik.

A **MűvészetMalom** egyrészt teret ad az itt születő művészeti értékeknek és a magas színvonalon működő művészeti együtteseknek, másrészt a hazai művészeti élet egy-egy kiemelkedő egyéniségének teremt bemutatkozási lehetőséget. Programjában nagy hangsúllyal szerepelnek koncertek különböző zenei műfajokban, de más művészeti ágakban is (színház, irodalom, folklór, képzőművészet) széles rétegek számára nyújt értékes kulturális kínálatot: a gyermekektől a fiatal korosztályon át az igényes kultúrát fogyasztó felnőttekig.

Koncertek, rendezvények valósulnak meg, amelyek kiemelten multimédia témájú, zenei-művészeti rendezvény, ahol a hang és kép sajátos viszonya kerül a vizsgálódások középpontjába.

Az előadások, koncertek, vetítések és kiállítások vizuális zenékről, absztrakt mozgóképekről, kísérleti animációkról, audiovizuális installációkról, illetve interaktív bemutatókról szólnak.

A bemutatások kapcsán megjelenő hagyományos és legújabb technikák, illetve azok fúziója zene és kép széles spektrumot ölel fel. A **Vizuális Zene szimpózium** egyedülálló zenei bemutatója lesz hazánkban.

Fellépők

The Carbonfools

műs - Attaray Visual

Sáry -Vidovszky - Sfeer vizual

dj Naga - Kitzinger Gábor

A továbbiakban minden évben megrendezésre kerülő **Implant_ DJ - VJ** rendezvényünk úgy, mint az előző program elem a fiatal generációt szeretné megcélolni.

A vj a '80-as, '90-es évek fogalma. Először a Music Television videoklipjei közötti átvezető szöveget mondó konferansziéra mondtak a vj kifejezést, de ez elég gyorsan átalakult.

A vj szerepe együtt fejlődött az elektronikával. A vj, mint definíció egy összefoglaló meghatározás és mint képalkotó irányzat sokrétű eszköz- és gondolatállással rendelkezik. Valaki csak absztrakt, nonfiguratív animációkat vetít, valaki filmjeleneteket, saját felvételeket, fotószekvenciákat, flash-animációkat vagy három dimenziós képzeteket. A lemezlovas legfontosabb társa a látványlovas, a lemezjátszó helyett számítógép, a bakelitek helyett videofájl-ok, loopok, filmek, saját kezűleg felvett videók, szerkesztett animációk, szekvenciák valamint speciálisan erre a célra fejlesztett programok, eszközök. Ezekkel dolgozik a VJ, a képi világok megteremtője, aki már nélkülözhetetlen szereplője a koncerteknek, partiknak.

Szervező: Csató Máté, Kitzinger Gábor

Fellépők

Brains - Sztojánovics Andrea

Dj Junior - Urbanizer

Andrew J - Kiégő Izzók

Dän Von Schulz - Eltévedt Fénycsókák

Ricsárdgír - Pax&Six

Söndörgő - Praxinoscope visual team

Záró rendezvény:

Hol tart ma ez a médium, miért nem látjuk kiállítási kontextusban és miben hozott újat az eddigi video-művészethez képest.

VJ konferencia:

Bernáth Y. Zsiga, Cinetrip, Csiga, Csigatrip, Csontrakéta, Fekete János, Gerilla, Kiégő Izzók, Koós Árpád, Lee Unflyable, Magyar Dániell, PPML retrospektív, Prekob Krisztián, Re-Fflex, Telesport Optimal, Tonyazzi, Trans Repro, Szilágyi Rudolf, Szeximaxi, Szarkadi Nagy Balázs, Somito San.

Múzeumpedagógia

A jövő évi tervek (egyelőre csak egyes számban) elsősorban a módszertani fejlesztésekhez és a módszertani háttér munkához kapcsolódnak. Folyamatban lévő és már útnak indított projekteket szeretnénk fejleszteni, tökéletesíteni és minél szélesebb körben terjeszteni.

Kortársítás (2020-ban kezdődik):

- tanulmány írása a pedagógiai módszertanról és a kiállítások tapasztalatairól a múzeumi évkönyvbe
- közös cikk írása az eddigi tapasztalatokról múzeumi fórumra (4 múzeumpedagógus, aki használta a tárlatot)
- népszerűsítés konferenciákon
- online anyagok fejlesztése (új honlaphoz kapcsolódóan, pedagógusoknak)
- online tananyagok fejlesztése a tárlathoz
- kiállítóhely keresése a folytatáshoz, 2021 szeptemberére. Olyan helyet szeretnék, ahol tudom bővíteni az anyagot az ottani gyűjteményből. A grafikai anyagokat (műcédula, plakát stb.) is én készítem.
- a módszertan átadása pedagógusoknak, múzeumi szakembereknek (konferenciákon, képzéseken, múzeumpedagógia foglalkozáson)

Online múzeumpedagógia anyagok

- a/ 3D-s kiállításokhoz kapcsolódóak – a kurátorokkal egyeztetve online szöveges anyagok, videók, zenék, illetve edukációs oldalakra készített játékok segítségével
- b/ online tananyagok készítése: a helytörténeti- és a Barcsay-kiállítással kezdődik; a gyűjtemény anyagából folyamatosan mehet. 5 perces oktatófilmek + az elhangzottakat feldolgozó feladatlap
- c/ online foglalkozások és családi napok megtartása

„Offline” múzeumpedagógia módszertani segédanyagok, oktatási eszközök készítése (2020-ban kezdődik)

A pályázati keretösszegeből megmaradt pénzből szeretnénk a foglalkozásokon használható oktatási eszközöket készíteni. Ezek egy része kész van (laminált cetlik), az igényes nyomdai változatot szeretném elkészíteni és megcsináltatni. Olyan kiállítótermi eszközökre gondolunk, amelyek segítik az értelmezést, élményt jelentenek, és egyúttal a játékosítás irányába viszik a foglalkozásainkat (vizuális játékok, társasjátékok, kártyák...)

Színre szín (munkacím) – minta projekt

Múzeumpedagógiai-módszertani kiállítás a színekhez kapcsolódóan

A Kortársítás háttérében álló módszertan alkalmazása több tudományterület bevonásával. A színekre és azok kultúrtörténetére, *pszichológiai* hatására építő tárlaton a *néprajz*, az *egyház-történet*, a *vizuális antropológia* és a *kortárs képzőművészet* találkozik és lép párbeszédbe egymással. A tanító jellegű utazó tárlathoz oktatási segédanyagok és múzeumpedagógia foglalkozások kapcsolódnak.

A kiállítás kiindulópontja az egy-egy színhez kapcsolódó néprajzi tárgy és kultúrtörténeti leírás; ezekhez válogatunk a gyűjteményből modern, avantgarde ill. kortárs műveket (ez utóbbiakat külső helyszínekről is!). A tárlat erősen informatív jellegű – ennek kiegészítéseként a foglalkozások a színek érzelmi-hangulati hatásaira fókuszálnak (élménypedagógia művészetterápiás elemekkel).

Együttműködések

A tárlat erősen épít a grafikus munkára! A fentebb említett tudományterületek képviselői kurátorként, a szentendrei Móricz Zsigmond Gimnázium média szakosai kisfilmek megvalósítóiként vesznek részt a kiállítás megalkotásában.

Helytörténeti séták gyerekeknek

A már meglévő „Szentendre egy szuszra” című programunk átalakítása. Másik Zsófi építész, grafikus *Szentendre / mendemonda-menvemondva* című könyve (amely egyben kalandjáték) alapján. A kiadvány 12 éves kortól felnőttekig ajánlható – családoknak is ideális. A tematikus helytörténeti sétákat a Tourinformon keresztül is kiejánljuk; a könyv felhasználásával helytörténeti projektmunkát kezdeményezünk a városi iskolákkal – ezt beillesztjük a helytörténeti vetélkedő programjába.

Folyamatos múzeumpedagógia munka:

- múzeumpedagógia foglalkozások minden korosztálynak minden kiállításához
- nagyrendezvények (Múzeumok éjszakája stb)

- családi napok
- tehetséggondozó szakkör
- gyerektábor a művésztelep ideje alatt (a művészek bevonásával)
- megyei múzeumpedagógia konferencia
- a COVID helyzet erősen beleszólhat!

Oktatási csomagok

Múzeumpedagógusok kortárs művészekkel együttműködve olyan oktatási csomagokat kezdünk össze állítani (a Tate Modern „Resource pack for Teachers and Educators” anyagához hasonlóan), amelyekkel a tanárok önállóan is képesek lesznek a foglalkozások megtartására a kiállítóterben. A csomagok használatát workshopokon mutatjuk be 2021 második felében.

Oktató, szolgáltató múzeumként működni

- Diákoknak és felnőtteknek különböző design kurzusok (értsd: bútor, ékszer, textil, online stb. szakkörök) szervezését tervezzük.
- „Tíz perces beszélgetés” / Online tárlatvezetés a Facebookon keresztül
- Pack Back program / tematikus hátizsákok (nemcsak) gyerekeknek
- „Beszélj és rajzolj” / workshop
- „Hands-on asztalok”
- Tematikus hands-on pedagógusoknak
- Pódiumbeszélgetések
- Audioguide használatának bevezetése. 2021 második fele.

Új FMC program-elemek

Művészet 18+

A középiskolás diákok és felnőtt közönség számára szervezett előadásainkon a képzőművészetről és annak társterületeiről szerezhetnek ismereteket a résztvevők. A felkért előadók, szakemberek segítségével mutatnánk be az egyes témaköröket, azok elméleti hátterének, valamint a bemutatott munkák és alkotások tágabb aspektusban és kontextusban jelennek meg.

A program időtartama 90-120 perc/alkalom.

Pamacsoló

A Pamacsoló célközönsége a négy év alatti gyerekek és természetesen a szüleik. A cél minden alkalommal egy délelőtti eltöltése az intézmény falai között. Gyermeknek is, szülőnek is fontos az élmény, amit a közös játék és alkotás jelent. Miközben a kisgyerek örül, játszik, alkot, észrevétlen fejlődik figyelme, képzelete, kézügyessége. Már ebben a korai életszakaszban elkezdődhet az a folyamat, mely hatására érzékeny, fogékonnyá válik a művészet iránt. Az együtt alkotás élménye mellett a program jó lehetőség a FMCben népszerűsítésére és az időszaki kiállítások bemutatására, hiszen több család a Pamacsoló kapcsán látogatna el először a Múzeumba.

A programot havonta egy alkalommal, 10:00-11:30 között rendezzük meg.

Művészet ebéidőben

„Művészet ebéidőben” célja olyan múzeumi program szervezése munkahelyi kollektívák, civil szervezetek, baráti közösségek számára, aminek segítségével közelebb kerülhetnek a művészetekhez. Elsősorban a felnőtt korosztály számára biztosít lehetőséget az aktuális kiállítások megismeréséhez, befogadásához, segítséget nyújt az alkotásokhoz fűződő pozitív élményszerzéshez. A tárlatvezetést és kötetlen beszélgetést követően maguk is kipróbálhatnak egy-egy képzőművészeti technikát.

Teadélután

Találkozás az idősebb korosztállyal.

Közösségek Hete

Ráirányítja a figyelmet a közösségi kezdeményezésekre, a közösségekben rejlő értékekre, az intézményekben és azokon kívül működő közösségek tevékenységeire és helyi társadalomformáló erejükre. Az FMC a helyszínt és lehetőséget szeretne nyújtani egy-egy közösségnek, hogy bemutathassák tevékenységüket.

Kreatív képzőművészeti alkotótáborok - 6-12 éves gyerekek számára

Az évközi (tavaszi, őszi), valamint a nyári szünidő idejére kínált napközis táborainkban a gyerekek játékos formában különféle képzőművészeti technikákat ismerhetnek meg. Számos drámajáték és alkotó tevékenység során tapasztalatokat és élményeket szerezhhetnek, melyek nemcsak a művészeti anyagok, eszközök és stílusok tárházában való kalandozás, hanem az együtt eltöltött idő könnyedsége és játékosága is nyújt számukra.

Média-tábor - 10-16 éves diákok számára

Az öt napon át tartó napközis tábor során a mozi megelőző vizuális játékokon keresztül eljutunk a filmkészítés kezdeteihez, megismerve a fotó és videóművészet, a mozgókép-kultúra alapjait. Milyen hatással van társadalmunkra a média, a reklámok, a filmek és a vizuális kommunikáció? Hogyan befolyásolja az embereket a média? Hogyan lehet a mozgóképet „manipulálni”? Mindemellett a digitális fényképezésnek is komoly figyelmet szentelünk, hogy a diákok felfedezzék az új módszerek alkalmazását, izgalmas és eredeti műalkotásokat hozzanak létre. Megvizsgáljuk, hogy a művészek az utóbbi években milyen módszereket használtak a fényképezés és a filmművészet világában, s ezen eszközök segítségével milyen újító alkotásokat hoztak létre?

GyIK Műhely

A 2021-es évben második felében a tehetséggondozás jegyében kívánjuk elindítani intézményünk keretein belül a **GyIK-Műhely** (A Nemzeti Galériában működő - Gyermek és Ifjúsági Képzőművészeti Műhely) programját és munkáját.

A Műhely célja, hogy az érzelmi kapcsolatokban, a különböző tevékenységekben lehetőség nyíljon az egyén folyamatos fejlődésére, fejlesztésére, önkifejezésére. Az egyéni és csoportos foglalkozásokon a személyesen átélt örömteli tevékenység, a széleskörű tapasztalat, az önmagát sok területen kipróbáló, a képességeit folyamatosan erősítő gyermekből válhat felnőtt korában a nehézségeket elviselő, a változó körülményekhez alkalmazkodni tudó, megújulásra képes, nyitott személyiség.

Covid kapcsán felmerülő fejlesztések:

Az online múzeumpedagógia anyagok készítésével párhuzamosan a hétköznapi oktatást és a családi napokat is az online térbe kell áttennünk.

Az online foglalkozások más módszertant kívánnak, mint amit én használok (jelenleg sok-sok aktivitással a múzeumi teret is bevonva a tanulásba).

Most a lehetőségek feltérképezése zajlik; a PIM-be és a MNM-ba történik a konzultáció a jó gyakorlatokról, tapasztalatokról.

Kiadványtervek

Régészeti osztály: A 2000-es évek első felében végzett **M0 feltárásokat bemutató kötet** tanulmányai elkészültek, évek óta fiókban vannak. Ezeket aktualizálni kellene, az absztraktokat angolra fordítani és megjelentetni a kötetet, akár papír vagy on-line formában.

Képzőművészeti osztály:

A kiállításokat előre meghatározott paraméterek menték költségvetés függvényében kiadványok kísérik.

Egyéb kiadványok:

A korábban Pest Megyei Múzeumi Füzetek sorozat feltámasztását, vagy egy hasonló sorozat indítását on-line formában 2021-ben.

A sorozat köteteiben az elmúlt időszak feltárásainak rövid összefoglalója mellett (ezek készen vannak 10 évre visszamenőleg, az éves jelentések formájában) egy-egy rövidebb tanulmány is megjelenhetne. A kötetnek szűk szerkesztői gárdája lenne, mely az év második felében összefésülné a jelentéseket és a tanulmány(oka)t. A december-januári holt szezónban a belső munkák (lektorálás, fordítás, tördelés) elkészülhetnek, és tavasz elején kijöhet az on-line füzet: 20-30 oldal körüli tartalommal.

-Szentendrei Füzeteket digitális változatának előkészítése, 2022 -től való digitális megjelenítés helytörténeti, irodalomtörténeti, történettudományi tartalommal.

FMC Honlap-webportál

-Az FMC weblapjának újra építése, átláthatóságának, kezelésének, strukturális kialakítása az év első felében.

Prioritásnak tartom a *Digitális stratégia* kialakítását, melynek célja a múzeumi autoritás ideájának felszámolása és a kulturális edukációs tevékenység aktiválása - mindezzel új potenciális látogatórétegeket is megszólítva. A technológiában és annak társadalmi szerepe azt jelenti, hogy a Múzeumnak változatosabb, többretegű és testreszabottabb kapcsolata legyen fizikai és digitális közönségével, elérhető legyen. Ezért márciusban tervezzük *új honlap* aktiválását.

Ennek keretében a múzeum tevékenységeinek minden aspektusát a kiállításoktól az oktatásig (e-tanulás), a tudományos kutatástól, tudásközvetítésig (webcasting), web-szemináriumok megtartásáig (webinárium) a társadalmi kommunikációig, a kiadástól a vásárlásig (jegy) a web felületen valósuljon meg.

-A kutatási eredmények és a gondozott gyűjteményi anyag közzététele az FMC által fenntartott FMCBLOGon keresztül.

-Szentendre Építészeti és Művészeti topográfiájának, internetes lexikon és digitális almanach előkészítése.

-A Pest Megyei Múzeumi Füzetek és a Szentendrei Füzetek tartalmi integrálása az FMCBlog-ba.